

นามนาม ตอนที่ ๑ สามัญศัพท์

๕ การันต์ในอิตถิลิงค์

๕. อุ การันต์ในอิตถิลิงค์แจกอย่าง วฐุ (หญิงสาว) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจมา	วฐุ	วฐุโย วฐุ
ทุตติยา	วฐุ	วฐุโย วฐุ
ตติยา	วฐุยา	วฐุหิ วฐุภิ
จตุตถิ	วฐุยา	วฐุณ
ปณจมี	วฐุยา	วฐุหิ วฐุภิ
ฉฐฐิ	วฐุยา	วฐุณ
สตุตถมี	วฐุยา วฐุย	วฐุสุ
อาลปน	วฐุ	วฐุโย วฐุ

การทำตัว วฐุ (หญิงสาว) ดังนี้

วฐุ ศัพท์เดิมคือ วฐุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สิ ปจมาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น วฐุ วฐุ แปลว่า อ.หญิงสาว ฯ

วฐุโย ศัพท์เดิมคือ วฐุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหุ
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น วฐุโย วฐุโย
แปลว่า อ.หญิงสาว ท. ฯ

วฐุ ศัพท์เดิมคือ วฐุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหุ
วจนะ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น วฐุ วฐุ แปลว่า อ.หญิงสาว ท. ฯ

วฐุ ศัพท์เดิมคือ วฐุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง อัม ทุตติยวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ ลง อัม คง อัม ไว้ สำเร็จรูปเป็น วฐุ แปลว่า ซึ่งหญิง

สาว, สู้หญิงสาว, ยั่งหญิงสาว, ลิ่นหญิงสาว, ตลอดหญิงสาว, กะหญิงสาว, เฉพาะหญิงสาว ฯ

วรุโย ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น วรุโย วรุโย
แปลว่า ซึ่งหญิงสาว ท., สู้หญิงสาว ท., ยั่งหญิงสาว ท., ลิ่นหญิงสาว ท.,
ตลอดหญิงสาว ท., กะหญิงสาว ท., เฉพาะหญิงสาว ท. ฯ

วรุ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น วรุ วรุ แปลว่า ซึ่งหญิงสาว ท.,
สู้หญิงสาว ท., ยั่งหญิงสาว ท., ลิ่นหญิงสาว ท., ตลอดหญิงสาว ท., กะ
หญิงสาว ท., เฉพาะหญิงสาว ท. ฯ

วรุยา ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นา ตติยาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ แปลง นา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น วรุยา วรุยา
แปลว่า ด้วยหญิงสาว, โดยหญิงสาว, อันหญิงสาว, ตามหญิงสาว, เพราะ
หญิงสาว, มีหญิงสาว, ด้วยหญิงสาว, ข้างหญิงสาว, ทางหญิงสาว ฯ

วรุหิ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น วรุหิ วรุหิ แปลว่า ด้วยหญิงสาว ท.,
โดยหญิงสาว ท., อันหญิงสาว ท., ตามหญิงสาว ท., เพราะหญิงสาว ท.,
มีหญิงสาว ท., ด้วยหญิงสาว ท., ข้างหญิงสาว ท., ทางหญิงสาว ท. ฯ

วรุภิ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ แปลง หิ เป็น ภิ สำเร็จรูปเป็น วรุภิ วรุภิ แปลว่า ด้วยหญิงสาว ท.
, โดยหญิงสาว ท., อันหญิงสาว ท., ตามหญิงสาว ท., เพราะหญิงสาว ท.
, มีหญิงสาว ท., ด้วยหญิงสาว ท., ข้างหญิงสาว ท., ทางหญิงสาว ท. ฯ

วธฺยา ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส จตุตถีวิภัตติ ฝ่ายเอก
 วจนะ รัสสะ อี เป็น อิ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น นาริยา นาริยา
 แปลว่า แก่หญิงสาว, เพื่อหญิงสาว, ต่อหญิงสาว ฯ

วธฺนํ ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นํ จตุตถีวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ ลง นํ คง นํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น นารินํ นารินํ แปลว่า แก่หญิงสาว
 ท., เพื่อหญิงสาว ท., ต่อหญิงสาว ท. ฯ

วธฺยา ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สุมา ปัลยจมีวิภัตติ ฝ่าย
 เอกวจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ แปลง สุมา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น วธฺยา วธฺ
 ยา แปลว่า แต่หญิงสาว, จากหญิงสาว, กว่าหญิงสาว, เหตุหญิงสาว ฯ

วธฺหิ ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ปัลยจมีวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น วธฺหิ วธฺหิ แปลว่า แต่หญิงสาว ท.,
 จากหญิงสาว ท., กว่าหญิงสาว ท., เหตุหญิงสาว ท. ฯ

วธฺภิ ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ แปลง หิ เป็น ภิ สำเร็จรูปเป็น วธฺภิ วธฺภิ แปลว่า แต่หญิงสาว ท.,
 จากหญิงสาว ท., กว่าหญิงสาว ท., เหตุหญิงสาว ท. ฯ

วธฺยา ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส ฉัญจวิภัตติ ฝ่ายเอก
 วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น วธฺยา วธฺยา
 แปลว่า แห่งหญิงสาว, ของหญิงสาว, เมื่อหญิงสาว ฯ

วธฺนํ ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นํ ฉัญจวิภัตติ ฝ่ายพหู
 วจนะ ลง นํ คง นํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น วธฺนํ วธฺนํ แปลว่า แห่งหญิงสาว ท.,
 ของหญิงสาว ท., เมื่อหญิงสาว ท. ฯ

วธฺยา ศัพท์เดิมคือ วธฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมึ สัตตมีวิภัตติ ฝ่าย
 เอกวจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ แปลง สฺมึ เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น วธฺยา วธฺยา

แปลว่า ในหญิงสาว, ไกล่หญิงสาว, ที่หญิงสาว, ครั้นหญิงสาว, ในหญิงสาว, เนื้อหญิงสาว, บนหญิงสาว, ณ หญิงสาว ฯ

วรุย์ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สมี สัตตมีวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ แปลง สมี เป็น ยัม สำเร็จรูปเป็น วรุย์ วรุย์
แปลว่า ในราตรี, ไกล่ราตรี, ที่ราตรี, ครั้นราตรี, ในราตรี, เนื้อราตรี, บน
ราตรี, ณ ราตรี ฯ

วรุสุ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สุ สัตตมีวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง สุ คง สุ ไว้ สำเร็จรูปเป็น วรุสุ แปลว่า ในหญิงสาว ท., ไกล่
หญิงสาว ท., ที่หญิงสาว ท., ครั้นหญิงสาว ท., ในหญิงสาว ท., เนื้อ
หญิงสาว ท., บนหญิงสาว ท., ณ หญิงสาว ท. ฯ

วรุ ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สิ อาลปนนะวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น วรุ แปลว่า เน้ะ
หญิงสาว, คู่ก่อนหญิงสาว, ข้าแต่หญิงสาว ฯ

วรุโย ศัพท์เดิมคือ วรุ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ ฝ่าย
พหูวจนะ รัสสะ อุ เป็น อุ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น วรุโย วรุโย
แปลว่า เน้ะหญิงสาว ท., คู่ก่อนหญิงสาว ท., ข้าแต่หญิงสาว ท. ฯ

วรุ อี ศัพท์เดิมคือ วรุ อี การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น วรุ แปลว่า เน้ะหญิงสาว ท.,
คู่ก่อนหญิงสาว ท., ข้าแต่หญิงสาว ท. ฯ

ศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน วรุ (หญิงสาว)

จมุ (เสนา)	วีรุ (เถาว์ลย์)	ชมพู (ไม้หว่า)
สรพู (ตุ๊กแก)	ภู (แผ่นดิน, คิ้ว)	สินธุ (แม่น้ำสินธุ)

ตัวอย่างการแจก ภู (แผ่นดิน) เหมือน วฐู (หญิงสาว) ดังนี้
 อุ การันต์ในอิตถीलึงค์แจกอย่าง ภู (แผ่นดิน) ดังนี้

วิภัติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจมา	ภู	ภูโย ภู
ทุตติยา	ภู°	ภูโย ภู
ตติยา	ภุยา	ภูหิ ภูภิ
จตุตถิ	ภุยา	ภูนั
ปญจมี	ภุยา	ภูหิ ภูภิ
ฉฎฐิ	ภุยา	ภูนั
สप्तตมี	ภุยา ภูยั	ภูสุ
อาลปนั	ภู	ภูโย ภู

จงแต่งประโยคภาษาไทยต่อไปนี้เป็นภาษามคธ

๑. อ.เสนา ของกษัตริย์ ผู้เจริญที่สุด ในเมือง ฯ
 เฉลย.
๒. อ.กิง ท. แห่งไม้หว่า ในนา ของชาวนา (กสก-ปุง) ฯ
 เฉลย.
๓. อ.ไม้หว่า ท. ไกลแม่ น้ำสินธุ อันยาว ในเมืองสาวัตถิ (สาวตถิ-
 อิต) ฯ
 เฉลย.